

Grīšļu ķauķa novērojumi Latvijā 2025. gadā

OSKARS KEIŠS,
oskars.keiss@lu.lv

Pēc vairāk nekā 20 gadu pārtraukuma 2025. gada vasarā Latvijā atkal tika novērots dziedošs grīšļu ķauķis *Acrocephalus paludicola* – putnu Liepājas ezera Vītiņu plāvās 25. jūlijā atrada Edgars Smislovs un Atis Ļahs un pēc tam novēroja vēl citi putnu vērotāji, kamēr tas tur uzturējās vismaz līdz 29. jūlijam (dabasdati. lv; Celmiņš 2026). Vēl viens novērojums – arī laikā, kad šī suga Latvijā parasti netiek novērota – 14. jūnijā, kad grīšļu ķauķi Limbažu novada Lauteros noķēra Guntis Graubics (Celmiņš 2026). Tik retu putnu novērojumiem parasti ir nejaušības raksturs, taču šoreiz gribu dalīties ar informāciju, ka 2025. gada grīšļu ķauķu novērojumi ārpus zināmajām ligzdošanas vietām nav nejaušība.

Latvijā grīšļu ķauķis, visticamāk, ir ligzdojis vēl pagājušajā gadsimtā, kad zemo purvu ekstensīva apsaimniekošana notika gan pie mums, gan daudzās citās Eiropas valstīs (Flade 1997; Kozulin, Flade 1999). Sugas ligzdošana bija palikusi ornitologu neievērota, visticamāk, tāpēc, ka grīšļu ķauķa dzīvesveids ir neuzkrītošs, un līdz pat Martina Flades organizētajai ekspedīcijai uz Baltkrieviju 1995. gadā baltkrievu ornitologi par sugas ligzdošanu Baltkrievijā nezināja neko (M. Flades un A. Kozulin pers. ziņ.). Latvijā vienīgā dokumentētā ligzdošana ir 1940. gadā (Roms 1942). Pēc tam 20. gs. 70.–80. gados grīšļu ķauķi regulāri noķerti Papes un vēlāk – arī Liepājas ezeru niedrājos (Lipsbergs 1971; Celmiņš 2026). Suga iekļauta arī pirmajā Latvijas ligzdojošo putnu atlantā

(Priednieks, Strazds u. c. 1989), visticamāk, tāpēc, ka vēl 80. gados daži grīšļu ķauķi Liepājas un Papes ezeros (bet varbūt arī vēl dažās nezināmās vietās) ligzdoja.

Tomēr pēc vēsturiskās trīs dziedošu tēviņu novērošanas Liepājas ezerā 2000. gadā (Celmiņš 2000) un dažos vēlākajos gados līdz pat 2025. gada jūlijam dziedošu tēviņu novērojumi Latvijā nebija zināmi. Tikai, kopš 2007. gadā tika atsākta sistematiska putnu ķeršana Papes ezera niedrājā, no 2009. gada (Keišs 2009) ar zināmu regularitāti tika noķerti arī viens vai divi grīšļu ķauķi sezonā.

Tomēr 2025. gadā ligzdošanas sezonā Latvijā bija uzreiz divi novērojumi. Tas, visticamāk, izskaidrojams ar ārkārtīgi sauso 2025. gada vasaru Polijā, un grīšļu ķauķu indekss tur ir bijis zemākais kopš monitoringa programmas sākuma 2009. gadā (Stasiak, Chodkiewicz 2025; Stasiak, Szczech 2025). Visticamāk, šī iemesla dēļ grīšļu ķauķu skaits Lietuvā 2025. gadā bijis visu laiku augstākais kopš monitoringa sākuma 2004. gadā un sasniedza 376 dziedošus tēviņus (Morkvėnas, Kozulin 2025). 2024. gadā šis skaits bija tikai 240 dziedoši tēviņi (Morkvėnas, Kozulin 2025). Lai gan tas nav pierādīts, ir visai ticami, ka tik liels skaita pieaugums noticis uz grīšļu ķauķu izceļošanas rēķina no Polijas, kur daļā sugas ligzdošanas vietu 2025. gada sezonā bija pārāk sauss, lai ligzdošana būtu sekmīga, un ķauķi bijuši spiesti meklēt citas iespējamās ligzdošanas vietas. Diemžēl par Polijas sauso vasaru es uzzināju tikai Starptautiskās grīšļu ķauķa aizsardzības konferences laikā Viļņā 2025. gada novembrī, citādi

2025. gadā būtu bijusi jāizsludina arī grīšļu ķauķa pastiprināta meklēšana visās potenciāli iespējamajās vietās – zemajos purvos un lielās palieņu pļavu platībās Latvijā. Bet – meklēsim arī šogad!

Literatūra

- Celmiņš A. 2000. Grīšļu ķauķis ligzdošanas biotopā pēc 60 gadiem. www.putni.lv/index_arhivs00z.htm#60. Skatīts 21.01.2026.
- Celmiņš A. 2026. Grīšļu ķauķis *Acrocephalus paludicola*. www.putni.lv/acrola.htm. Skatīts 21.01.2026.
- Flade M. 1997. Wo lebte der Wachtelkönig *Crex crex* in der Urlandschaft. *Die Vogelwelt* 118: 141–146.
- Keišs O. 2009. Grīšļu ķauķis atkal noķerts rudens migrācijā Papē. *Putni dabā* 2009/3: 9.
- Kozulin A., Flade M. 1999. Breeding habitat, abundance and conservation status of the Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* in Belarus. *Die Vogelwelt* 120: 97–112.
- Lipsbergs J. 1971. Grīšļu ķauķis *Acrocephalus paludicola* (Vieill.) Papes ezerā. *Zooloģijas muzeja raksti* 7: 91–93.
- Morkvėnas Ž., Kozulin A. 2025. LIFE MagniDucatusAcrola: main achievements and lessons learned from 10 years of regional project implementation. International Conference on Aquatic Warbler Conservation: latest research, practice, trends and insights. Vilnius, Lithuania, November 11–14, 2025.
- Priednieks J., Strazds M., Strazds A., Petriņš A. 1989. Latvijas ligzdojošo putnu atlants 1980–1984. Rīga: Zinātne.
- Roms J. 1942. *Acrocephalus paludicola* Vieill. Brutvogel im Lettland. *Folia Zoologica et Hydrobiologica* 11: 215.
- Stasiak K., Chodkiewicz T. 2025. Aquatic Warbler Survey. In: Przyrzencki M., Chodkiewicz T. (eds.). *Sprawozdanie z prac terenowych i opracowanie wyników uzyskanych w sezonie lęgowym w 2025 roku. Zadanie 1. Monitoring ptaków – prace*

Grišļu kauķis *Acrocephalus paludicola* Vītiņu pļavās, 26.07.2025.

terenowe i opracowanie wyników.
Monitoring ptaków z uwzględnieniem
obszarów specjalnej ochrony ptaków
Natura 2000, lata 2023–2025, 278–
286. Warszawa: GIOŚ, Warszawa.

Stasiak K., Szczęch R. 2025. Population of
Aquatic Warbler in Poland in 2025.
International Conference on Aquatic
Warbler Conservation: latest research,
practice, trends and insights. Vilnius,
Lithuania, November 11–14, 2025.

Summary

Observations of the Aquatic Warbler in Latvia in 2025

/Oskars Keišs/

After a break of more than 20 years, the Aquatic Warbler *Acrocephalus paludicola* was again observed singing in Latvia in 2025. During the 2025 nesting season, there were two sightings of the species in Latvia: on June 14, one bird was caught in mist nets in Lauteri, N Latvia, and on July 25, one singing bird was observed singing near the Lake Liepāja, SW Latvia. It is possible that due to very dry summer conditions in parts of Poland, Aquatic Warblers were forced to search for other nesting sites further north to ensure successful breeding.